

Analyse af § 3 vandløb

Hovedkonklusioner

- Der er overvejende ansøgt om de samme kategorier af tilstandsændringer i 2006 og 2008, og afgørelsespraksis er meget lig hinanden de to år imellem – dog stiger andelen af lovliggørende afslag/påbud, og kommunerne ser ud til at have en mere restriktiv afgørelsespraksis i forbindelse med oprensning, end amterne havde
- Flere ejere og færre myndigheder søger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Kommunerne stiller gennemsnitligt flere vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation end amterne
- Amterne har i 2006 stillet krav om erstatningsbiotoper i 6 afgørelser, mens kommunerne i 2008 ikke har afgjort nogen tilstandsændringer med et krav om erstatningsbiotop

Antal sager for § 3 vandløb

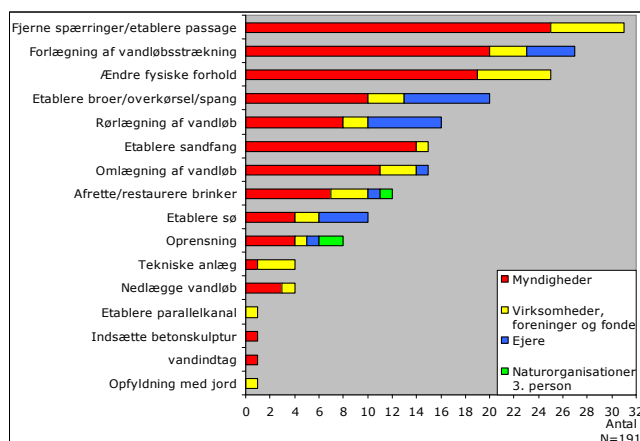
By- og Landskabsstyrelsen har i 2008 registreret 1085 § 3-sager fordelt på 10 forskellige naturtyper. § 3 vandløb udgør med 121 sager ca. 11 % af samtlige § 3-sager i 2008. I 2006 blev der registreret 1391 sager, hvoraf 147 sager omhandlede § 3 vandløb, hvilket ligeledes svarer til ca. 11 % af samtlige § 3-sager det år. Det samlede antal ansøgte sager for § 3-områder viser et fald på 22 %.

Tilsynssager og ansøgninger om tilstandsændringer i § 3 vandløb

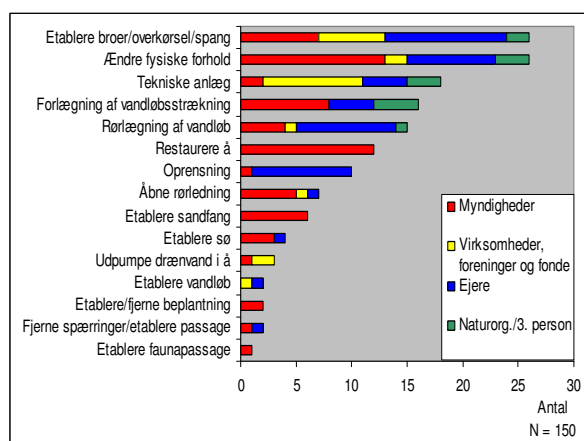
Det samlede antal tilstandsændringer for alle naturtyper falder fra 1703 tilstandsændringer i 2006 til 1520 tilstandsændringer, dvs. et fald på ca. 11 %. Antal ansøgte tilstandsændringer i vandløb er 191 tilstandsændringer i 2006 og 150 tilstandsændringer i 2008. Det er et fald på ca. 21 % og dermed et større fald end det generelle fald for det samlede antal tilstandsændringer. Andelen af tilstandsændringer i § 3 vandløb blandt alle tilstandsændringer falder fra ca. 11 % i 2006 til ca. 10 % i 2008.

I tråd med opgørelsen fra 2006 er der for 2008 udarbejdet en liste med samlede kategorier (for mere information om opgørelsen fra 2006, se "Forvaltningspraksis af § 3 i 2006" på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside). Dvs. at de tilstandsændringer, der har et fælles indhold lægges sammen. Den nye og større kategori bestående af forskellige tilstandsændringer får navn efter den ansøgte tilstandsændring, der er mest repræsenteret.

De ansøgte tilstandsændringer er typisk etablering af broer/overkørsel/spang, ændre fysiske forhold, forlægning af vandløbsstrækning m.m. I 2006 er der i alt ansøgt om 16 forskellige kategorier af tilstandsændringer. 9 af de 16 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med 10 eller flere ansøgninger, mens resten af ansøgningerne er repræsenteret med 8 eller færre ansøgninger. I 2008 er der i alt ansøgt om 14 forskellige kategorier af tilstandsændringer. 7 af de 14 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med 10 eller flere ansøgninger, mens resten af ansøgningerne er repræsenteret med 6 eller færre ansøgninger. Tekstforklaringen under figur 1 forklarer, hvad de samlede kategorier indeholder af ansøgte tilstandsændringer i 2008.

Figur 1a Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 vandløb i 2006 fordelt efter ansøger.

Figur 1b Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 vandløb i 2008 fordelt efter ansøger.

Samlekategorierne i 2008 består af følgende:

Etablere broer/overkørsel/spang:

Ændre fysiske forhold: *omlægge, terrænændring, udlægge gydebanker*

Forlægning af vandløbsstrækning: *tildække grøft, midlertidig forlægning af vandløb*

Åbne rørledning: *frilægge vandløb*

Tekniske anlæg: *nedgravning af kabel, placere nedsætningsgitter, kloakrør, bygge shelter og havebassin med til/afløb*

Rørlægning af vandløb:

Restaurere å: *genslynge*

Oprensning:

Etablere sandfang:

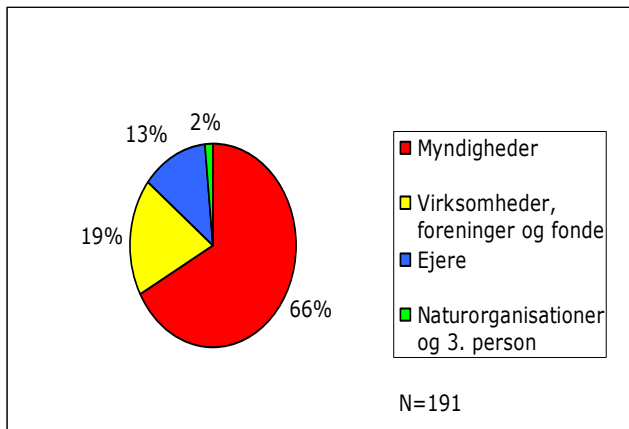
Etablere sø:
Udpumpe drænvand i å: fra bl.a. boligområde
Etablere vandløb:
Etablere/fjerne beplantning:

Fjerne spærringer/etablere passage:
Etablere faunapassage:

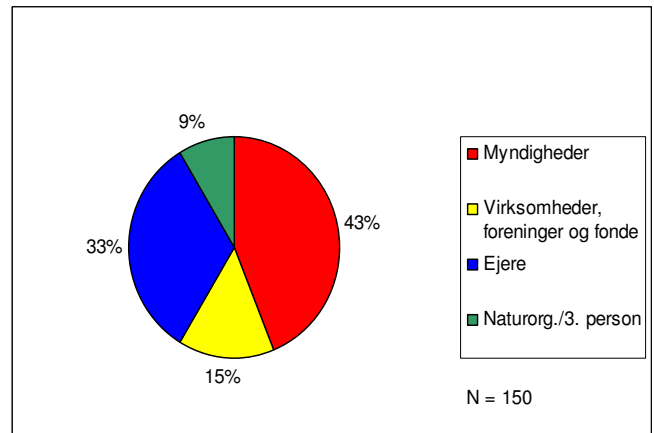
Figur 1 viser fordelingen af ansøgte tilstandsændringer på forskellige kategorier i 2006 og 2008. Der er visse ligheder mellem de mest ansøgte kategorier af tilstandsændringer årene imellem, men der er også forskelle. Desuden er selve placeringen blandt de mest ansøgte tilstandsændringer forskellig årene imellem.

- Blandt de mest ansøgte kategorier af tilstandsændringer i 2006 og 2008 er der mange ligheder
- Antallet af ansøgninger om at fjerne spærringer/etablere passage falder meget fra 2006 til 2008
- Antallet af ansøgte tilstandsændringer om at rørlægge vandløb er ens årene imellem
- Antallet af ansøgninger om tekniske anlæg (typisk nedgravning af kabler) er steget fra 2006 til 2008
- I 2006 er der ingen ansøgninger om tilladelse til at restaurere å, mens der i 2008 er 12 ansøgninger om denne tilstandsændring
- I 2006 er der 4 gange ansøgt om at nedlægge vandløb, hvilket ikke er sket i 2008

Ansøger til tilstandsændringer i § 3 vandløb

Figur 2a Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 vandløb i 2006.

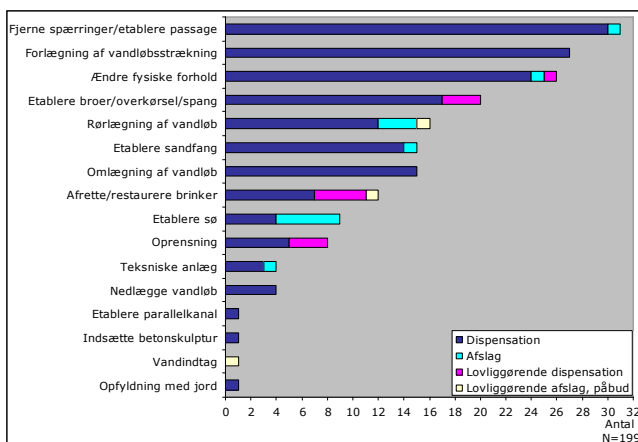

Figur 2b Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 vandløb i 2008.

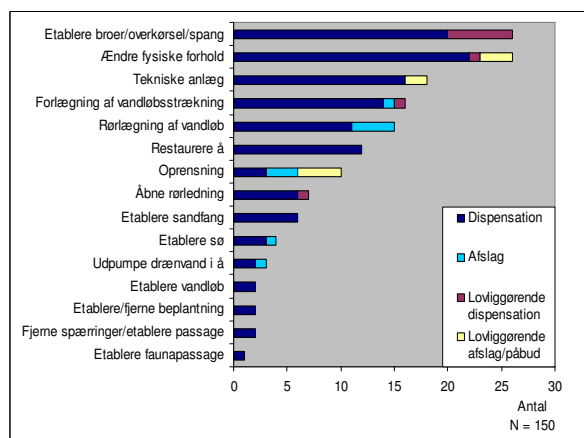
Figur 2 viser, hvem der søger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i § 3 vandløb i 2006 og 2008.

- Myndigheder står for en mindre andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Ejere står for en større andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006

Afgørelser til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 vandløb

Figur 3a Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 vandløb i 2006.

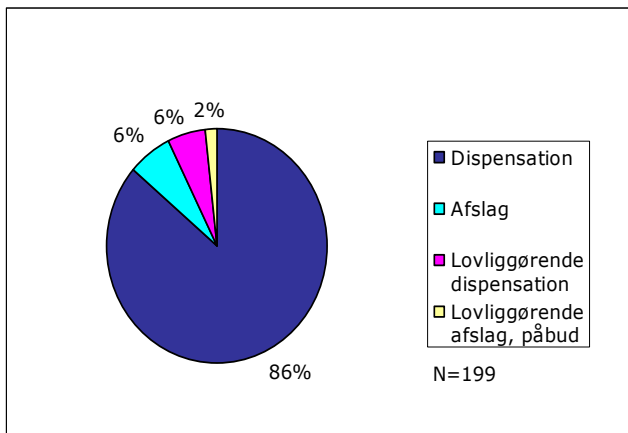

Figur 3b Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 vandløb i 2008.

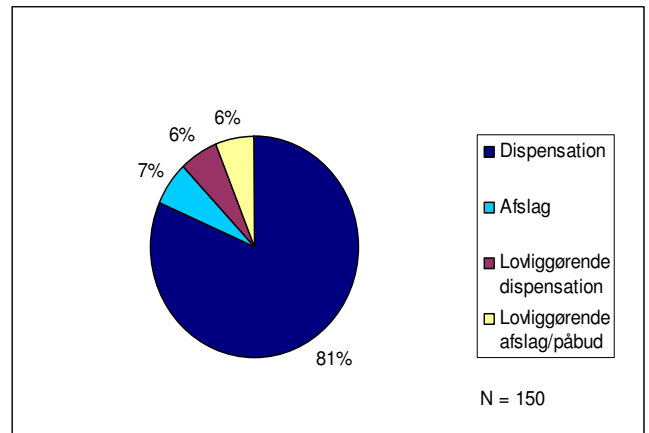
Figur 3 viser, hvilke tilstandsændringer der er givet dispensation eller afslag til, hvilke der er givet efterfølgende lovliggende dispensation til, og endelig hvilke der efterfølgende er givet lovliggende afslag til og påbud om at genoprette/lovliggøre.

- Der gives begge år dispensation til de fleste tilstandsændringer
- Amternes og kommunernes afgørelsespraksis for § 3 vandløb i hhv. 2006 og 2008 er overordnet meget ens
- Kommunerne ser i 2008 ud til at have en mere restriktiv afgørelsespraksis i forbindelse med oprensning, end amterne havde i 2006
- I 2006 er der givet 4 dispensationer til at nedlægge vandløb og 1 dispensation til at opfylde vandløb med jord. I 2008 er der ikke ansøgt om disse tilstandsændringer, og der er dermed heller ingen afgørelser for sådanne tilstandsændringer

Dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 vandløb

Figur 4a Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 vandløb i 2006.

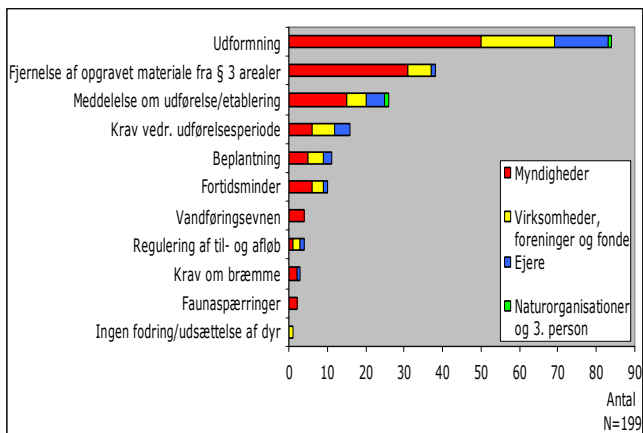

Figur 4b Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 vandløb i 2008.

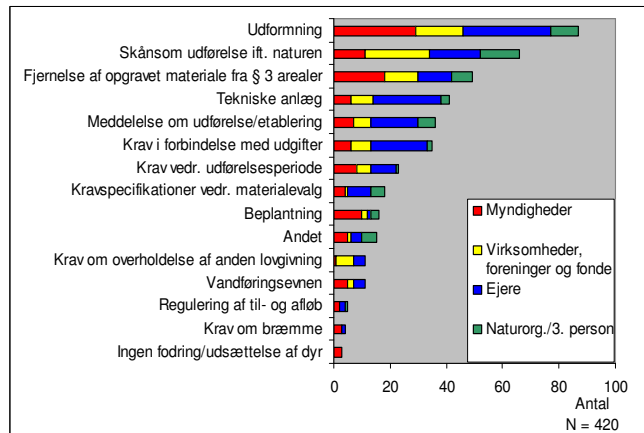
Figur 4 viser den samlede fordeling af dispensationer, afslag og lovliggørelser for vandløb i 2006 og 2008.

- Der gives overvejende dispensation begge år
- Afgørelsespraksis i 2006 og 2008 er overvejende meget ens, dog er der i 2008 lidt flere lovliggørende afslag/påbud

Vilkår i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 vandløb

Figur 5a Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 vandløb fordelt efter ansøger i 2006.

Figur 5b Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 vandløb fordelt efter ansøger i 2008.

I 2008 er der stillet 89 forskellige vilkår. For at lette overblikket er de 89 vilkår samlet sammen i 15 vilkår, se figur 5b. For at sikre sammenlignelighed med undersøgelsen fra 2006, er kategorierne fra 2006, se figur 5a, i videst muligt omfang genbrugt. Listen nedenfor uddyber indholdet af de samlede vilkår, der er repræsenteret på figur 5b.

Udformning: placering, udlægning af grus, flis og niveaufald, udformning i projektbeskrivelse følges, bundbredde af vandløb, kabel skydes under vandløb, krydsning af kabel sker vinkelret på vandløb, krav vedr. bundniveau, størrelse på sø, forlægning af åløb mod øst, vandløbets fysiske skikkelse forbliver uændret
Skånsom udførelse ift. naturen: krav om minimalt gravearbejde, ingen eller stærkt begrænset maskinel kørsel i beskyttet natur, ingen terrænændringer, beskyttelse mod erosion, reetablering af terræn, brug af køreplader, skånsom regulering af vandløb
Fjernelse af opgravet materiale fra § 3-arealer: affald, fjernelse af jord, oprensning, affald fra shelterets brugere, fjerne trådned

Tekniske anlæg: diameterstørrelse på rør, bredde på bro, type af kabel, sikring af bro mod erosionsskade, godkendelse af bro inden opførelse, underkanten af bro skal ligge i niveau med omkringliggende terræn, pumpekapacitet, placering, sandfang, tilsyn med funktionsduelighed, ingen etablering af faste genstande, krav om afstand mellem boregrubbe og vandløb, krav om kreaturhegning

Meddelelse om udførelse/etablering: kommunen orienteres, når arbejdet er afsluttet, krav om tilsyn i

udførelsesperioden, kontakt kommune i forbindelse med væsentlige ændringer

Krav i forbindelse med udgifter: kommunen kan lade arbejde udføre på ejers bekostning, hvis ejer ikke efterkommer vilkår, løbende vedligehold, udgifter i forbindelse med vedligehold afholdes af det offentlige/ejer, lodsejer fjerner sand fra sandfang, opmærksom på tilsanding af gydebanke, nedsætningsgitter fjernes ved dambrugets ophør, kommune ansvarlig for skade sket på baggrund af projekt, krav vedr. aftaler med lodsejere

Krav vedr. udførelsesperiode:

Kravspecifikationer vedr. materialevalg: vurdering af effekten af Rio-gitter og fjernelse af dette, hvis det ingen effekt har

Beplantning: afgræsning, begrænset græsslåning, krav vedr. grødeskæring, bekæmpe bjørneklo, tilladelse til regelmæssig vegetationsrydning

Andet: vandløb ledes over i ny grøft, grøftforløb reetableres, udformning af faunapassage, eksisterende grøft må ikke tildækkes, eksisterende vandføringsledning tildækkes, opstilling af affaldsspande, krav om kvaliteten af vandet, krav om overkørsel, krav om bruger aftale med kommune,

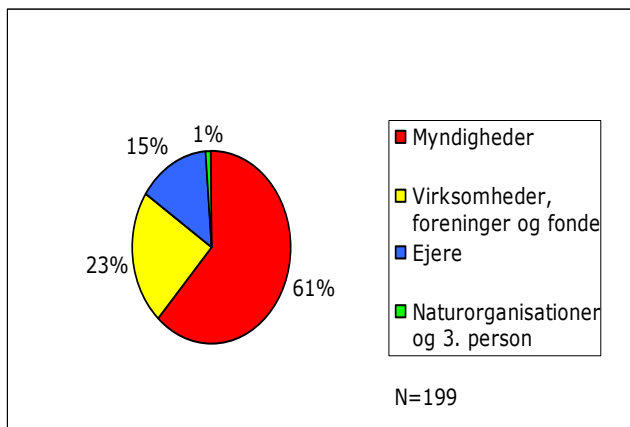
overnatning ikke tilladt, krav til sprøjtemiddel, styret underboring, etablere faunapassage
Krav om overholdelse af anden lovgivning: *tilladelsen bortfalder, hvis ikke vilkår overholdes*
Vandføringsevnen: *beskyttelse mod aflejring og opslemning, muliggøre akut udløbsstop*

Regulering af til- og afløb: *regulering af oversvømmelse hindres, krav om forholdsregler hvis å tilføres forurenede overfladevand/tagvand*
Krav om bræmme: *i forbindelse med sprøjtning, gødsning, omlægning og dyrkning*
Ingen fodring/udsættelse af dyr:

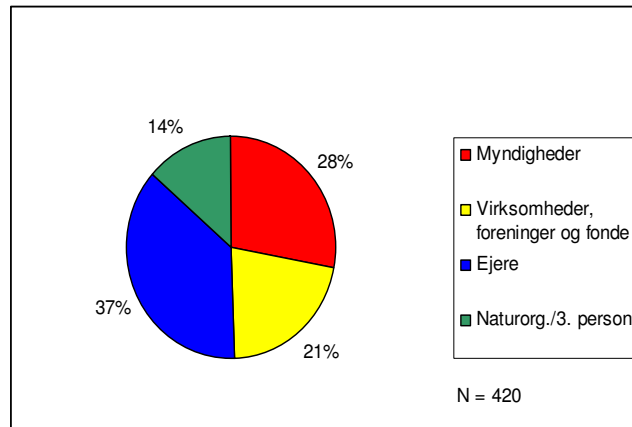
Figur 5 viser, hvilke vilkår der er stillet som betingelse for dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 vandløb i 2006 og 2008. Som det fremgår af opgørelsen for 2006, er der stillet vilkår inden for 11 kategorier. I 2008 er der stillet 89 forskellige vilkår. Det betyder, at det enten har været nødvendigt at samle nogle af disse vilkår sammen i de kendte kategorier fra 2006 eller at oprette nye kategorier. Se listen under figur 5.

- Kommunerne i 2008 gennemsnitligt har stillet 3,2 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation, mens amterne i 2006 gennemsnitligt har stillet 1,1 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation
- Der er i både 2006 og 2008 stillet flest vilkår om ”udformning”, men ellers varierer den øvrige fordeling af kategorier noget årene imellem
- I 2008 er det andet mest registrerede vilkår ”skånsom udførelse ift. naturen”, som ikke findes i opgørelsen fra 2006
- Vilkår vedrørende ”tekniske anlæg” er registreret 41 gange i 2008, mens der ingen registreringer er i 2006 om dette vilkår
- Såvel amter som kommuner har i relativt få afgørelser stillet vilkår vedrørende ”udførelsesperioden”

Fordeling af vilkår på ansøger i forbindelse med dispensation og lovliggørende dispensation for § 3 vandløb

Figur 6a Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 vandløb i 2006.

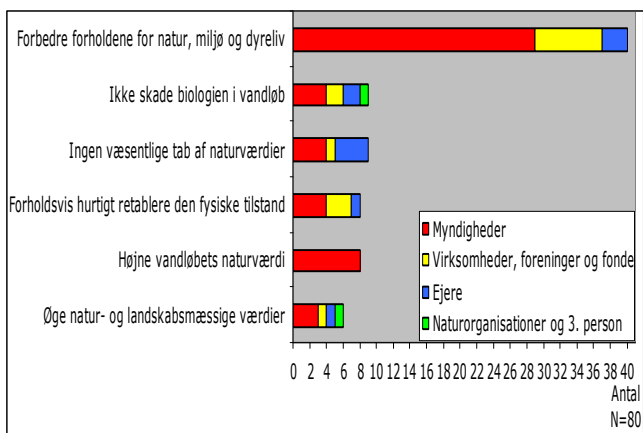

Figur 6b Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 vandløb i 2008.

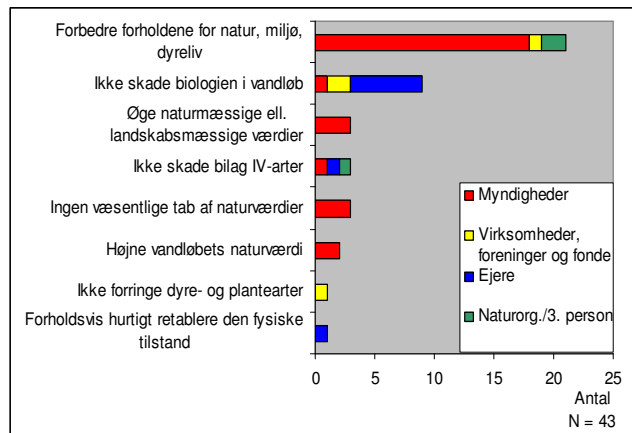
Figur 6 viser, hvem der er stillet vilkår til i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer.

- Andelen af myndigheder, der modtager vilkår, falder fra 2006 til 2008 med 33 procentpoint
- Andelen af ejere, der modtager vilkår, stiger fra 2006 til 2008 med 22 procentpoint

Vurdering af dispensationer/lovliggørende dispensationer for § 3 vandløb

Figur 7a Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 vandløb i 2006.

Figur 7b Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 vandløb i 2008.

Figur 7 viser, om den dispensationsgivende myndighed har vurderet, om der er tale om tilstandsændringer til fordel for naturtypen og dens tilknyttede plante- og dyreliv, eller om der er tale om, at vandløbet ikke får sin biologiske tilstand forringet.

- I 2006 er der angivet vurderinger for ca. halvdelen af de givne dispensationer og lovliggørende dispensationer, mens der i 2008 er angivet vurderinger for ca. 1/3 af de givne dispensationer og lovliggørende dispensationer
- Det er overvejende registreret ens vurderinger årene imellem, og i begge år er forbedringer af forholdene for natur, miljø og dyreliv den hyppigst angivne vurdering

Erstatningsbiotoper for § 3 vandløb

Amterne har i 2006 stillet krav om erstatningsbiotoper i 6 afgørelser, mens kommunerne i 2008 ikke har afgjort nogen tilstandsændringer med et krav om en erstatningsbiotop.

Resultater for § 3 vandløb

- Afgørelsespraksis er stort set ens i 2006 og 2008

De fleste afslag og lovliggørende afslag skyldes, at lodsejer enten ønsker at oprense eller allerede har oprenset et vandløb, der ikke har været oprenset i mere end 30 år. En sådan oprensning anses ikke for naturforbedrende, idet der ændres på vandløbets profil og dermed på udpegningsgrundlaget

- Etablering af tekniske anlæg indeholder tilstandsændringer som nedgravning af kabel, placere nedsætningsgitter, kloakrør, bygge shelter og etablere til/fraløb fra havebassin. Langt størstedelen af tilstandsændringerne omhandler nedgravning af kabel, og der stilles stort set altid vilkår om, at kablet skal skydes under vandløbet således, at en eventuel påvirkning undgås
- Af naturforbedrende tiltag kan nævnes tilstandsændringer som restaurering af å og åbne rørledning. Ofte restaureres en å ved, at den lægges tilbage i sit naturlige løb. Dette tiltag er ikke alene naturforbedrende for åen, men styrker også en mere varieret natur omkring åen

I 2006 er der kun ansøgt om at restaurere brinker, mens der i 2008 ansøges om at restaurere hele åløbsstrækninger. Alle restaureringerne er i 2008 initieret af myndighederne. Relativt er antallet af ansøgte naturforbedrende tilstandsændringer ens årene imellem

- Der ansøges om mange vandløbsforlægninger begge år, og der gives mange dispensationer til denne tilstandsændring

I 2008 omhandler de fleste vandløbsforlægninger en mindre del af vandløb, der blot flyttes, mens andre vandløb helt forlægges. Fælles for disse vandløb er, at de er blevet vurderet til ikke at opfylde kriterierne for et § 3 vandløb. I langt de fleste tilfælde er tale om forlægning af en del af et vandløbet, og der stilles i den forbindelse vilkår om, at vandet ledes en anden vej

I 2008 er forlægningen ofte vurderet ikke at have konsekvenser for vandløbsflora- og faunaen, fordi den del af vandløbet, som nedlægges, i forvejen er af ringe karakter. I andre tilfælde vurderes en ændring af vandløbsføringen at medføre bedre vandløbsflora- og fauna og dermed være naturforbedrende

- Den mest ansøgte tilstandsændring i 2006 er tilstandsændringen fjerne spærringer/etablere passage, mens samme tilstandsændring kun er registreret få gange i 2008
- Andelen af tilstandsændringer ansøgt af myndigheder falder fra 2006 til 2008